

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave prijímania žiakov do prvého ročníka špeciálnej základnej školy v školskom roku 2009/2010 v SR

Úloha s cieľom zistiť stav prijímania žiakov do 1. ročníka špeciálnej základnej školy (ŠZŠ) sa plnila počas tematických inšpekcií v **40** školách, čo predstavuje **20,1 %** z celkového počtu ŠZŠ. Štátnych bolo **36** škôl, **2** školy boli cirkevné a **2** súkromné. S vyučovacím jazykom slovenským bolo **35** škôl, **3** školy s vyučovacím jazykom maďarským a **2** školy boli s vyučovacím jazykom maďarským a slovenským.

Aktuálne údaje o prijímaní žiakov do ŠZŠ sa získali z dotazníka pre riaditeľov škôl a kontrolou dokumentácie.

Špeciálne základné školy mali spolu **458 tried**, z toho tried s 1. ročníkom bolo **75**. V **26** triedach boli len prváci, v **49** triedach spojené ročníky s 1. ročníkom – samostatné prvé triedy nevytvorili z dôvodu nízkeho počtu žiakov 1. ročníka. Najčastejšie boli spolu s prvákmi vzdelávaní žiaci z ďalších ročníkov 1. stupňa, ojedinele aj 2. stupňa. Jedna škola v tomto školskom roku nevzdelávala žiakov 1. ročníka.

Z celkového počtu **3 390** žiakov navštevovalo 1. ročník ŠZŠ **327** žiakov (**247** vo variante A, **26** vo variante B, **54** vo variante C).

V **školskom klube detí (ŠKD)** bolo evidovaných **46** prvákov, v **školskom internáte** ubytovali **4** žiakov (tab. 1).

Tab. 1 Základné údaje o školách a žiakoch

Počet škôl			Vyučovací jazyk			Počet tried			Počet žiakov					
štát.	cirk.	súkr.	slov.	maď.	slov. a maď.	spolu	triedy s 1. roč.		žiaci ŠZŠ spolu	žiaci 1. roč.				
							samosť. 1. roč.	spoj. roč.		A- var.	B- var.	C- var.	ŠKD	šk. internát
36	2	2	35	3	2	458	26	49	3 390	247	26	54	46	4

Vek žiakov prijatých do 1. ročníka sa pohyboval v rozpätí od **6** do **13** rokov – 6-ročných bolo prijatých **32**, 7-ročných **133**, 8-ročných **118**, 9-ročných **35**, 10-ročných a starších žiakov **9** (tab. 2). Prekročenie vekovej hranice nad 8 rokov sa vyskytovalo väčšinou u žiakov s viacnásobným postihnutím, ktorým nepriaznivý zdravotný stav neumožňoval vzdelávať sa.

Po **odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky (PŠD)** začalo navštevovať 1. ročník **81** žiakov.

Z **prípravného ročníka** ŠZŠ postúpilo do 1. ročníka ŠZŠ **97** žiakov, z prípravného ročníka základnej školy (ZŠ) pre žiakov so zdravotným znevýhodnením **3** žiaci. Po absolvovaní **nultého ročníka** ZŠ bolo prijatých do 1. ročníka ŠZŠ **7** žiakov.

Oslobodených od povinnosti dochádzať do školy bolo **24** žiakov 1. ročníka, a to zo zdravotných dôvodov **17**, individuálne vzdelávanie („domáce vyučovanie“) malo **7** žiakov. V školách **mimo územia SR** sa vzdelávalo **6** žiakov 1. ročníka ŠZŠ z Prešovského kraja.

Pred nástupom do školy **predprimárne vzdelávanie** absolvovalo **25** žiakov.

Prvý **ročník opakovalo 68** žiakov. V 1 škole bolo opakovanie 1. ročníka neopodstatnené, žiačka tento ročník ukončila v ZŠ, školská inšpekcia záväzným pokynom nariadila jej preradenie do vyššieho ročníka.

Škola v Trnavskom kraji mala v 1. ročníku evidovaných 5 žiakov, navštevovali ho len 3 žiaci. Dvaja žiaci (súrodenci) v priebehu školského roka 2005/2006 s rodinou opustili miesto trvalého pobytu a neukončili 1. ročník. Rodičia riaditeľstvo školy viac

nekontaktovali, škola nemá o žiakoch žiadnu správu. Odvtedy sú opakovane žiakmi 1. ročníka. Riaditeľka školy spolupracovala s úradom práce sociálnych vecí a rodiny, mesačne hlásila počet vymeškaných neospravedlnených hodín, spolupráca s políciou bola neúčinná.

Jeden žiak opakovane navštevoval 1. ročník 6 rokov. V minulosti bol prijatý na diagnostický pobyt s orientačne stanovenou diagnózou. Už niekoľko rokov školu nenavštívil, tá ho nemôže vyradiť z evidencie, pretože plní povinnú školskú dochádzku.

Tab. 2 Prijímanie žiakov do 1. ročníka

Prijatie do 1. roč.										Oslobod. od dochádz. do školy			Opak. 1. roč
vek žiakov					po odklade PŠD	z prípr. roč.		z nult. roč. v ZŠ	po predprim. vzdel.	zdrav. dôvod	ind. vyuč.	škola mimo SR	
6 r.	7 r.	8 r.	9 r.	10 r. a viac		v ŠZŠ	v ZŠ						
32	133	118	35	9	81	97	3	7	25	17	7	6	68

Spoluprácu so zákonnými zástupcami pri prijímaní žiakov do 1. ročníka označilo ako dobrú **38 %** riaditeľov škôl, ako veľmi dobrú **18 %**, ako vyhovujúcu **20 %**, menej vyhovujúcu tiež **20 %** opýtaných.

Dokumentácia žiakov prijatých do 1. ročníka ŠZŠ v tomto školskom roku väčšinou zahŕňala všetky požadované súčasti. Obsahovala **písomnú žiadosť rodičov** o prijatie dieťaťa do školy, v jednom prípade – žiak bol chovancom detského domova – žiadosť o prijatie podával riaditeľ zariadenia.

Súčasťou dokumentácie všetkých novoprijatých žiakov bolo poučenie zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania riaditeľom školy (**informovaný súhlas**), podpisom ho potvrdil každý zákonný zástupca. Riaditelia škôl využili rôzne formy (individuálnu – ústnu alebo písomnú, prostredníctvom vývesky na nástenke, elektronickú cez webovú stránku školy). Väčšinou sa nedalo zistiť, či boli poskytnuté informácie pre rodičov dostačujúce.

Temer všetci žiaci mali vyplnený formulár **Návrh na prijatie žiaka** so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy. Ojedinele sa zistili formálne nedostatky – chýbali podrobná anamnéza žiaka, dátum podania žiadosti, podpis zákonného zástupcu. Príčinou bola nedostatočná spolupráca so zákonnými zástupcami, škola nemala možnosť získať potrebné informácie o žiakoch.

Prílohu návrhu tvorili **písomné vyjadrenia zariadení výchovného poradenstva a prevencie** (správy z psychologického a špeciálnopedagogického vyšetrenia). Diagnostické vyšetrenia sa väčšinou uskutočnili pred vstupom žiakov do prípravného a 1. ročníka ŠZŠ. Správy z vyšetrení **potvrďovali mentálne postihnutie** žiakov, **odporúčali ich vzdelávanie v ŠZŠ**. Podľa stanovenej diagnózy, záverov a odporúčení boli žiaci zaradení do 1. ročníka príslušného variantu. Ojedinele chýbali jasne stanovená diagnóza, odporúčania pre školu, odporúčaný vzdelávací program. V niekoľkých školách sa psychologické a špeciálnopedagogické vyšetrenia žiakov vykonali až po prijatí žiakov do školy, v jednej škole učitelia vypracovali individuálne výchovno-vzdelávacie programy žiakov až v 2. štvrtroku školského roka. V jednej škole v Prešovskom kraji prijali do ŠZŠ 6 prvákov bez stanovenej diagnózy mentálne postihnutie. Na základe zistení školskej inšpekcie sa vykonala rediagnostika žiakov, u všetkých potvrdila ľahké mentálne postihnutie.

Pred prijatím žiakov do školy riaditelia **prerokovali ich prijatie v pedagogickej rade** školy.

Súčasťou dokumentácie boli **správy z iných odborných vyšetrení** (logopedické, pediatrické, neurologické), **súhlas zákonných zástupcov s preradením žiaka zo ZŠ do ŠZŠ**

a vyjadrenie ZŠ k preradeniu žiaka zo ZŠ do ŠZŠ. Pri prechode žiakov zo ZŠ do ŠZŠ tí, ktorí nemali dostatočne osvojené vedomosti príslušného ročníka ZŠ, boli v niekoľkých ŠZŠ preskúšaní a na základe preukázaných nedostatočných vedomostí zaradení do toho ročníka ŠZŠ, ktorý zodpovedal ich aktuálnej vedomostnej úrovni bez ohľadu na rok školskej dochádzky a absolvované ročníky v ZŠ, čo bolo v rozpore s právnymi predpismi.

Dokumentácia žiakov 1. ročníka obsahovala **rozhodnutia vydané riaditeľmi škôl** (ŠZŠ, ZŠ) o prijatí žiakov do školy, odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky, oslobodení žiakov od povinnosti dochádzať do školy a povolení žiakom 1. ročníka plniť povinnú školskú dochádzku mimo územia Slovenskej republiky. Nedostatky sa nezistili.

V Prešovskom kraji konštatovali zvyšujúcu sa úroveň vedenia dokumentácie žiakov, prehľadnosť a kompletnosť.

Záver

V špeciálnych základných školách bolo 35 % samostatných prvých tried, v ostatných triedach s 1. ročníkom (kvôli nízkemu počtu prvákov) sa spájali ročníky zväčša 1. stupňa. Najviac prvákov bolo v A-variante (76 %), menej v C-variante (16 %), najmenej v B-variante ŠZŠ (8 %). Žiaci do 1. ročníka nastúpili vo veku 6 - 13 rokov, najčastejšie ako 7 alebo 8-roční. Štvrtinu žiakov prijali do 1. ročníka po odklade povinnej školskej dochádzky. Pred nástupom do školy 8 % žiakov absolvovalo predprimárne vzdelávanie, prípravný ročník 30 % žiakov. Od povinnosti dochádzať do školy oslobodili 7 % prvákov, prevažne zo zdravotných dôvodov. Prvý ročník opakovalo 21 % žiakov. Problémom je evidovanie a formálne opakovanie ročníka žiakov, ktorých adresa je v súčasnosti neznáma.

Spoluprácu so zákonnými zástupcami pri prijímaní žiakov do 1. ročníka považovala väčšina riaditeľov škôl za dobrú (38 %), veľmi dobrú (18 %), vyhovujúcu alebo menej vyhovujúcu (po 20 %).

V prevažnej väčšine škôl boli žiaci do 1. ročníka ŠZŠ prijatí v súlade so všeobecnými záväznými právnymi a rezortnými predpismi. Školská inšpekcia uložila 2 záväzné pokyny na preradenie 2 nesprávne zaradených žiakov 1. ročníka do vyššieho ročníka.

Dokumentácia týchto žiakov mala v jednotlivých školách rozdielnu úroveň. Vo väčšine škôl sa viedla na predpísaných tlačivách a obsahovala všetky požadované súčasti. Nedostatky (okrem formálnych) sa vyskytli pri zaradení žiaka do príslušného ročníka pri prechode zo ZŠ do ŠZŠ, pri prijatí žiakov bez mentálneho postihnutia, podpis zákonného zástupcu na informovanom súhlase nenapovedal o poskytnutí dostatočných informácií, diagnostické vyšetrenia sa ojedinele vykonali až po prijatí žiakov do školy, chýbali jednoznačná diagnóza, odporúčania pre školu a vypracovanie individuálnych výchovno-vzdelávacích programov.

Podnety a odporúčania

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

§ zaviesť medzirezortnou dohodou pre zamestnancov rezortu školstva, rezortu sociálnych vecí a rodiny a rezortu vnútra povinnosť overiť dochádzku žiakov do školy pred uplatnením nároku na vyplatenie finančného príspevku

riaditeľom špeciálnych základných škôl

§ uplatňovať v praxi všeobecne záväzné právne a rezortné predpisy týkajúce sa prijímania žiakov do špeciálnej základnej školy